

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes redaksjonen@tidsskriftet.no

Kan barneautisme komme av stoffskiftefeil?

Gro Raugland
TIM. En mors historie om autisme og ADHD
 306 s, ill. Oslo: Arneberg Forlag, 2016.
 NOK 349
 ISBN 978-82-8220-144-5

Forfatteren henvender seg til foreldre og behandlere av barn med psykiske lidelser. Hun veksler mellom Tims utvikling av autisme og AD/HD, faglig begrunnelse for de testene som er tatt og hans fremgang. Boken er lettlest, med enkle illustrasjoner og 37 sider kilder og referanser. Deler av biokjemiteorien er tungt tilgjengelig. Jeg savner en oversikt over forkortelser og et register.

Raugland, spesialpedagog, har skrevet om sin sønn Tim, hans vei inn og ut av barneautisme og AD/HD. Problemene startet i treårsalderen med lungebetennelse. Glenne regionale senter for autisme bekreftet hans diagnoser. Da han var syv år, leste Raugland om alternativ behandling. Hun beskriver alle medisinske utredninger, funn og behandlinger fra han var ni år frem til i dag, nå en frisk og normal 11-åring både i skolesammenheng og sosialt. Hjelperessursene er trukket tilbake. Han hadde ikke psykiske diagnoser, men stoffskiftefeil.

Det interessante er hvordan Raugland arbeidet for å hjelpe Tim. Forfatteren forteller om de utradisjonelle analysene hun har benyttet seg av: antistoffprøver mot enkelte matvarer, fetttsyrebalanse, inflammasjonspanel for eventuell immunologisk dysfunksjon, cøliakiutredning, gentest for eventuelle enzymfeil i stoffskiftet, forhøyede peptider i urin, avføringsanalyse, håranalyse og ortomolekylær utredning. Sentralt er metyleringsreaksjonene. Hans genfeil i stoffskiftet ble omgått ved «genetisk bypass» ved kosttilskudd. Dette behandlingsopplegget kaller hun «Tim-modellen». Forfatteren presiserer at diett og kosttilskudd er individuelt.

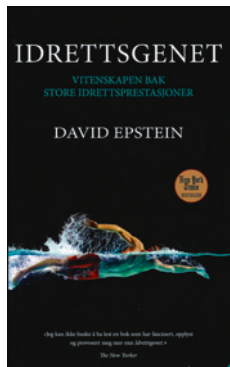
Mange er kritiske til den bakenforliggende forskningen, men dette medisinske behandlingsopplegget har gjort Tim frisk. Det er meget sjeldent at barn blir friske fra disse diagnosene, hvis ikke foreldrene i det stille har benyttet tidligere varianter av Tim-modellen. Det nye her er genetisk dokumentasjon av stoffskiftefeil. Det er svært få som i dag kan gi en medisinsk behandlingsplan for de «autismesyntomene» som disse stoffskifteforstyrrelsene kan gi.

Boken er et friskt innlegg i den pågående debatten om alternativ behandling av barneautisme, og erfaringene fra denne forfatteren og andre foreldre kan være gode nok til å starte forskning på denne behandlingsformen.

Merete Askim

Ernæringsfysiolog, høgskolelektor emerita
 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Fascinerende om genetikken betydning for de store idrettsprestasjonene

David Epstein
Idrettsgenet
 Vitenskapen bak store idrettsprestasjoner.
 416 s. Oslo: Flint forlag, 2016.
 Pris NOK 399
 ISBN 978-82-690255-0-7

Idrettsgenet er en populærvitenskapelig utgivelse om genetikken betydning hos personer som står for de virkelige store idrettsprestasjonene. Forfatteren er en prisbelønt undersøkende journalist innen idrettsvitenskap og medisin. Han har selv bakgrunn fra idrett og har drevet med løping på høyt nivå. Boken har vunnet en rekke internasjonale priser og er inne på New York Times' bestselgerliste.

Boken er lettfattelig, og man behøver ikke å ha inngående kunnskap om genetik for å ha glede av den. Lesere med faglig interesse innen nettopp genetik vil nok lese den med andre øyne, men allikevel bli fascinert av de utallige eksemplene som illustrerer hvordan trening, miljø og arv påvirker idrettsprestasjonene. Forfatterens intensjon er å komme et skritt nærmere sannheten om toppidrettsutøvernes medfødte evner, og i hvor stor grad gener og miljø er avgjørende for å nå toppen.

Boken er basert på hundrevis av intervjuer med blant annet toppidrettsutøvere, deres familier, trenere, forskere og andre fagpersoner. Leseren blir introdusert for kjente genvarianter som *ACTN3*, som innenfor idretten favoriserer hurtighet fremfor utholdenhet hos bæreren av genet. Forfatteren tar også opp oppsiktsvekkende genvarianter i blant annet myostatin og erythropoietinreseptoren, som kan gi store fordeler innen flere typer idrett.

Jeg anbefaler denne utgivelsen varmt – den skiller seg ut i mengden av tilgjengelig litteratur på feltet, og gir leseren et spennende innblikk i vitenskapen bak de store idrettsprestasjonene. Lesere med interesse for trening, idrett og vitenskap vil ikke bli skuffet.

Anja Bye

Forsker, Fakultet for medisin og helsevitenskap
 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet